

Segona setmana tràgica: e

VICENT A. JIMÉNEZ

Enmig de l'asfalt polsegós, corrioles de veïns sorgeixen aïllades. Un calfred de neguit maternal recorre la boira grisa. Hi ha una avinguda dilatada, un eixample que es perd al punt on es troba amb el bosc. Poderosa, la columna de fum aixafa l'arbreda amb el seu peu negre i espès. A la cantonada amb el carrer 235 del Planter, una de les petites urbanitzacions que conformen la Canyada (l'Horta), un ciutadà francès s'adreça tremolós, inquirint per l'esdeveniment, pels ulls plorosos dels que tornen, pels mocadors bruts i suats que mosseguen entre dents. "Què passa?" Ningú no assaja cap resposta. Dimecres, a darrera hora del vespre, el conseller d'Administració Pública, Lluís Berenguer, informava als mitjans de comunicació que a les tretze hores i deu minuts havia començat a cremar un pal d'alta tensió a prop d'un canyar, a l'embassament que el riu Túria travessa mentre passa per Manises. L'incendi, localitzat al terme de Riba-roja, havia acabat estenent-se fins a Paterna, i havia atenallat algunes zones residencials. Quasi 20.000 persones havien estat evacuades i 30 hectàrees se sumaven als centenars de quilòmetres calcinats del País Valencià. Vora dos centenars de xalets s'han perdut. El

En una setmana catastròfica, el Montseny, la Calderona, el Montgó i altres espais naturals han patit greus incendis. Aquesta vegada el foc ha arribat a les portes de les ciutats: a la Canyada (València) i a Collserola (Barcelona)

conseller afegia que el dia 10 d'agost podia qualificar-se de "jornada negra" per haver estat l'ocasió on més vides humanes havien sofert el perill de les flames. Tot just feia una setmana que l'Associació de Veïns de la Canyada, amb 125.000 residents, havia demanat un pla de prevenció d'incendis a la Conselleria de Medi Ambient. Abans que el sol es ponguera, el centre de coordinació d'emergències va anunciar que la Canyada es trobava fora de cap risc a causa del foc. De moment.

Dante camina per la Canyada. Cap a les dues del migdia, un grup de veïns del carrer 139, al Planter, s'afanyava a agafar les serres elèctriques per tallar els pins de davant les seues cases. "Però jo els he convençut que ho deixaren estar, que encara no feia falta", narra amb l'esquena recolzada a la paret Antoni, bomber del Consorci Valencià: "Com a professional, jo els he aconsellat i no m'he equivocat. Jo he vingut per a defensar la casa del meu fill. Perquè tem que açò ho cremaran tard o d'hora; mentre hi haja l'especulació no pararan fins que ho tinguen a les mans". Cap a les dues del migdia la situació era angoixant sobretot pel nord, a la urbanització de la Vallesa. Fla-

foc, a les portes de la ciutat

VICENT A. JIMÉNEZ

Cinc vehicles de bombers ocuparen els xalets. La Guàrdia Civil també hi acudí.

merades que arribaven fins a 20 metres elevaven els 36 graus de temperatura i escalfaven el fort vent de ponent, atidor en bona mesura de l'incendi. A les quatre de la vesprada un camió cisterna i un vehicle de la policia autònoma valenciana feien cap a la Canyonada. S'hi afegien dues avionetes Dromaders, un avió DC-6 i cinc brigades de bombers, una d'elles vinguda d'Oliva, a la comarca de la Safor. Una hora i mitja més tard, la línia dels Ferrocarrils de la Generalitat entre Riba-roja i València, uns 16 quilòmetres, quedava aturada preveient que servira de tallafocs. L'intent resultà en va: el foc, després de superar l'obstacle del barranc Rubio, havia saltat pels arbres fins prendre els xalets. A les sis passades de la vesprada, els xiscles de les sirenes recorrien la massa forestal sense conèixer ben bé la seua destinació. "Per on paren les Torretes?!", cridava el conductor d'un camió de bombers que salvava un marge ple d'escombraries reduïdes a brases; "Vigileu per la dreta, si veieu foc per la dreta fugiu cap arrere!".

Agents de la policia local de Paterna, provenen de posar ordre al desgavell. "El problema és que aquesta zona és propietat privada, dels comtes de Trénor", comenta un d'ells eixugant-se el front en la mànega de l'uniforme, "i l'Ajuntament, és clar, no està disposat a pagar la neteja del camp de les butxaques públiques". "Si et fixes", assenyala Vallivana, una de les voluntàries, "molts arbres han cremat només per baix, que és on hi ha tot el fem de plàstics i cartons... hem arribat a trobar una

Creumar sobre cremat

Gairebé el mateix dia que els Mossos d'Esquadra presentaven l'informe sobre les causes que havien motivat els incendis de juliol al Principat, que van arrasar bona part de la massa forestal del Bages i del Berguedà, el foc tornava a endur-se els boscos d'altres comarques catalanes. Principalment al voltant del Montseny, entre el Vallès Oriental i la Selva, on el foc ha convertit en cendra i fum més de set mil hectàrees de bosc. Com al juliol, s'apunten com a primeres causes fallades de la xarxa elèctrica i piròmans. Però a l'agost el foc ha arribat també a les portes de Barcelona, a les portes de la ciutat, tocant cases i enduent-se la vida d'una persona, Agustí Corral Valera, monjo de la Cartoixa de Montalegre, al municipi de Tiana.

Amb el foc d'aquests dies, dos dels pulmons verds del Principat, el Montseny i Collserola, han quedat seriosament afectats, especialment el primer. Però a Collserola, tot i que les hectàrees cremades han estat poques quantitativament, unes 150, les conseqüències del foc han estat també dramàtiques. Cinc cases han quedat inhabilitades, quatre d'elles de primera residència, i vint cases més, parcialment cremades. A la zona del Montseny i la Selva el foc va amenaçar també els nuclis habitats de Riudarenes, Hostalric i Breda.

A diferència del juliol, aquesta vegada no hi va haver buit polític. Des del primer moment, tant el conseller d'Agricultura, Francesc Xavier Marimon, com la consellera de Governació, Maria Eugènia Cuenca, han estat al capdavant de les operacions d'extinció dels incendis, des del centre de Bellaterra o sobre el terreny. El mateix president de la Generalitat, Jordi Pujol, va interrompre per uns dies les vacances i va seguir en directe les operacions per apagar el foc. Pujol va visitar moltes de les zones afectades, escoltant molt sovint les queixes dels afectats. A peu d'helicòpter, i quan la situació estava ja controlada, el president de la Generalitat va fer balanç de la catàstrofe i va reconèixer que després d'aquest estiu caldrà "tornar a pensar" algunes de les polítiques de prevenció i extinció, on hi haurà, afegit, algun "canvi", tot i que no precisà més. Pujol va insistir en la conscienciació de la ciutadania que per a afrontar el foc, a més dels mitjans de l'administració, cal conscienciació cívica.

Una vegada més, però, els mitjans d'extinció s'han vist superats per la quantitat de foc i pels nombrosos focus que es van encendre entre dimarts i dijous. Són diverses les veus que han proclamat aquests dies que una de les coses que caldria fer immediatament és incrementar i potenciar les Agrupacions de Defensa Forestal, integrades per habitants coneixedors del seu entorn.

A l'hora de parlar de causes cal tornar a parlar de la xarxa elèctrica. Evidentment s'han reproduït unes condicions climàtiques extraordinàries, amb un vent de ponent que ressecava el bosc i alimentava la velocitat del foc. Però són molts els focus que s'han originat per deficiències en les xarxes elèctriques. És el cas per exemple del foc que va afectar la zona de Collserola propera als barris d'Horta i Guinardó de Barcelona. Segons va confirmar l'alcalde accidental, Albert Batlle, el foc es va originar en una estació transformadora de FECSA de la carretera de l'Arrabassada, tocant a la zona de Vallpark. Batlle ha estat un dels que han demanat aquests dies que es revisi la legislació per poder exigir més responsabilitats a les companyies elèctriques.

A l'hora de tancar aquesta edició, es tenia constància de la detenció de dos piròmans. El primer, detingut com a causant de l'incendi de la Vallensana, a Badalona, que va amenaçar la residència de Can Ruti i es va estendre després per diverses hectàrees fins a afectar la urbanització Mas Ram de Badalona, on va cremar algunes cases. El segon, Francisco M. M., detingut pels Mossos d'Esquadra a Collsuspina, Osona. Aquest darrer hauria comès la imprudència d'encendre una foguera que posteriorment se li va descontrolar.

En darrer lloc, com a causa dels incendis d'aquests dies, cal assenyalar la pura i simple inconsciència humana. Com va passar a les Planes, on el foc va ser causat per una burilla que un conductor que circulava pels túnels de Vallvidrera va llençar per la finestra del seu vehicle.

Pere Martí

VICENT A. JIMÉNEZ

El foc a la Canyada. A primera hora de la vesprada, la desesperació duia a escortar cegament la llar.

taula de billar menuda". Aquesta és una de les cares del conflicte que s'ha deslligat i que ha cobert aquest incendi d'una discussió particular: "Jo diria que ací, la gent no ha tingut gaire voluntat de tenir net el bosc. Però, ves, com fins ara només hem perdut bosc", socarroneja Pep, un bomber de Lliria, "potser que a partir d'aquest incendi comencem a tenir millors mitjans, no se sap mai". Alguns jovecells, asseguts sobre les seues motos de gran cilindrada, el miren amb un gest de sorpresa. D'altres, trauen a passejar el quatre rodes tot terreny, encara que es puga embrutar amb les branques cendroses dels pins. Devers les nou del vespre, els bombers tornaven a remullar el terreny amb la tranquil·litat que l'infern sols havia tingut una oportunitat, i ells li l'havien llançat a perdre.

El país de les lamentacions. A la Marina Alta, en un altre nucli urbà, el de Benialí, les flames encetaren dimarts passat un camí que dimecres superava les 200 hectàrees cremades i que ha afectat els pobles de Planes, la Vall d'Alcalà i la Vall de Gallinera. I una altra dada més soferta, de l'Oficina d'Incendis de la Generalitat Valenciana: aquesta setmana s'ha obert un front de milers d'hectàrees encara actiu, que cal sumar a les 4.000 calcinades fa dos anys, a la serra de la Calderona, el *pulmó verd* de què la capital valenciana gaudeix a només 25 quilòmetres. També dimecres, a Artà, en la comarca oriental de Mallorca, s'aixecava un foc. Sinistrament i sobtadament, el desert s'abat sobre els Països Catalans.

Victorià Jiménez